

«ДАМУ»
КӘСІПКЕРЛІКТІ
ДАМУ ҚОРЫ

Нарықты зерттеу

Фармацевтика өнеркәсібін талдау

Құрылымы, динамикасы және даму перспективаларына кешенді
шолу

Қазақстан экономикасының стратегиялық маңызды саласы

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

📅 2026 ж.

Әзірлеуші: «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

Стратегиялық талдау департаменті

Фармацевтика өнеркәсібі

Дәрілік заттар мен медициналық бұйымдарды зерттеумен, әзірлеумен, өндірумен және маркетингімен айналысатын экономиканың стратегиялық саласы.

Денсаулық сақтау саласындағы ұлттық қауіпсіздік пен қоғамның әлеуметтік тұрақтылығын қамтамасыз ететін ғылымды қажет ететін сектор.

~0.12% ЖІӨ-дегі үлесі
Қазақстан Республикасы

+10.8% 2025 жылғы нарық өсімі
(ақшалай мәнде)

Дәрілік заттар өндірісі

Дженериктер және брендтелген дженериктер
Түпнұсқалық препараттар
Вакциналар мен сарысулар
Субстанциялар (API)

Медициналық бұйымдар

Шығыс материалдары
Диагностикалық жабдық
Медициналық құрал-саймандар
Ортопедиялық бұйымдар

R&D және клиникалық зерттеулер

Жаңа молекулаларды әзірлеу
I–IV фазадағы клиникалық сынақтар
Биотехнологиялар
Фармакологиялық қадағалау

Дистрибуция және логистика

Көтерме сауда
Бөлшек дәріхана желілері
Суық тізбек
GMP/GDP стандартындағы қойма кешендері

UPSTREAM

Шикізат базасы

Шикізат базасы

- Химиялық субстанциялар (API)
- Өсімдік шикізаты
- Биологиялық материалдар

R&D (ҒЗТҚЖ)

- Молекулаларды әзірлеу
- Клиникаға дейінгі сынақтар
- Клиникалық зерттеулер

MIDSTREAM

Бастапқы өңдеу

Өндіріс

- Формуляция (дайын дәрілік нысандар)
- Өлшеп орау және қаптау
- Сапаны бақылау (QC)

Негізгі нысандар

- Қатты (таблеткалар, капсулалар)
- Сұйық (ампулалар, шәрбаттар)
- Жұмсақ (жақпамайлар, гельдер)

DOWNSTREAM

Дайын өнім

Дистрибуция

- Көтерме қоймалар
- Логистика және суық тізбек
- Маркетинг және ілгерілету

Өткізу

- Бөлшек дәріханалар
- Стационарлық сектор (СК-Ф)
- Онлайн-дәріханалар

 Әлемдік нарық көлемі (2024)

\$1.26 трлн

↑ +5,8% 2023 жылға қарағанда

 2025 жылға алдын ала

\$1.33 трлн

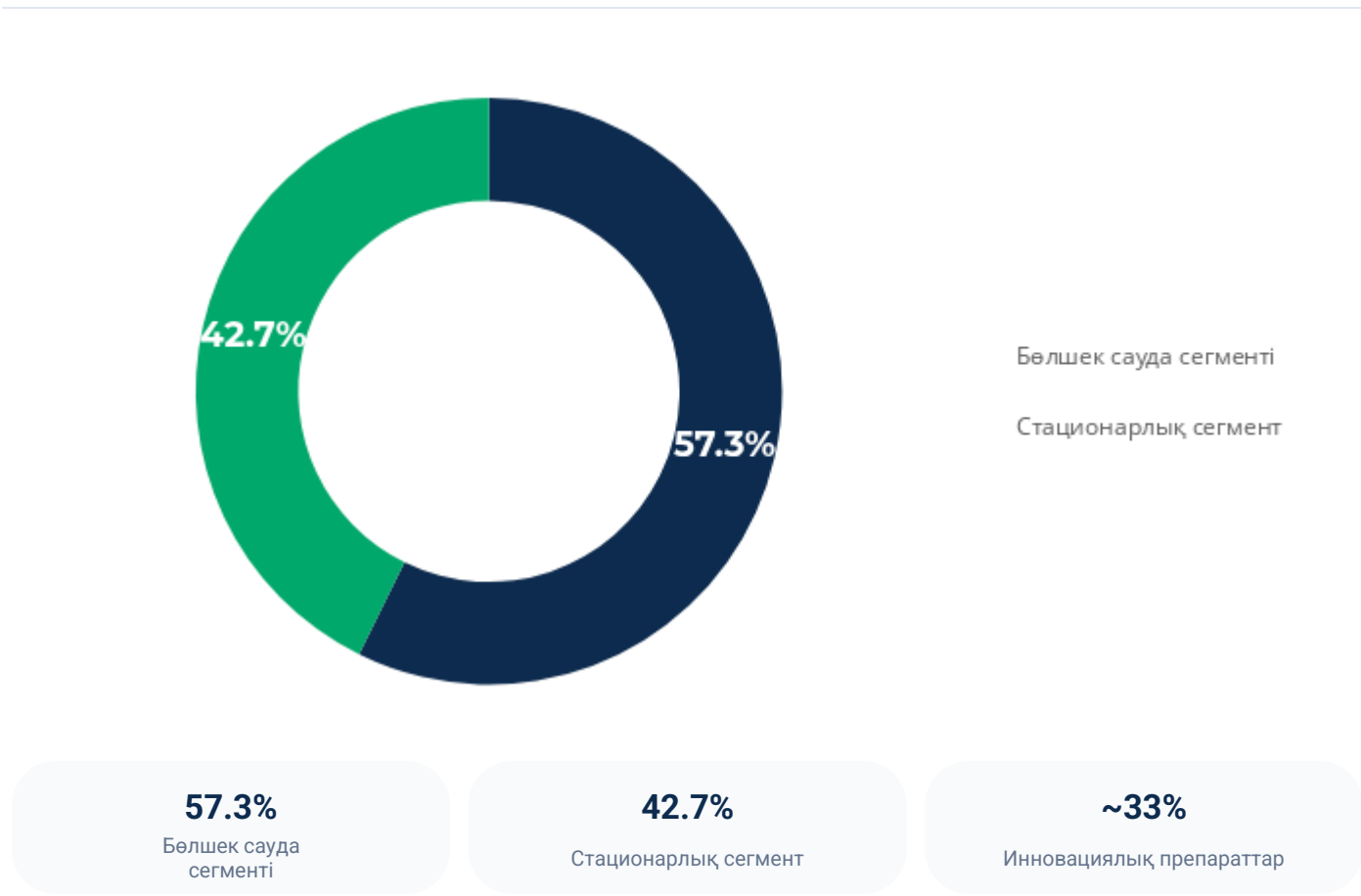
↑ Күтілетін өсім +5–6%

 Ұзақ мерзімді болжам (2034)

\$1.90 трлн

CAGR 4.5% (2025-2034)

Әлемдік нарықтың сегменттер бойынша құрылымы (2025)

Өндіріс көлемі (2025)

191,2 млрд ₸

↑ +11,4% 2024 жылға қарағанда

5 жылдағы өсім

3.0x

✓ 2020 жылдан бері үш есе ұлғаю

Өнеркәсіптік өндіріс индексі

109.4%

= Тұрақты оң динамика

ҚР нарығының көлемі (2025)

\$2.5 млрд

↑ 10,8% өсім (KZT)

ЖІӨ-дегі үлесі

0.12%

! Әлемдік деңгейден төмен (0,7%)

Импортқа тәуелділік

85.1%

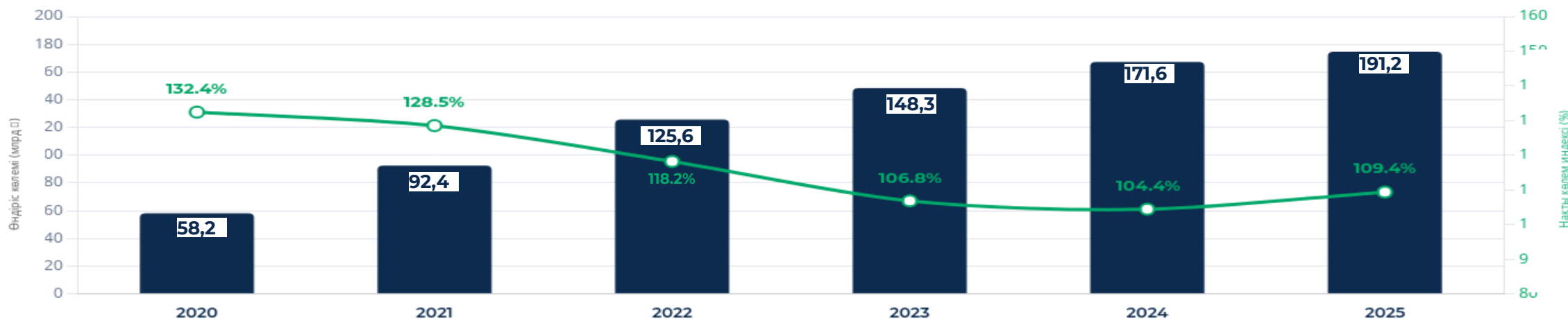
↑ Ақшалай мәнде

Жан басына шаққандағы тұтыну

\$125

↗ Өсу тренді

Фармацевтикалық өнім өндірісі көлемінің динамикасы (2020–2025)

5% ҚҚС енгізілуі

Бұрын салықтан босатылған дәрілік заттарға. Соңғы бағаға әсері +6–7%.

Баға белгілеудің жаңа моделі

Шекті бағаларды қайта қарау. Рецептсіз берілетін препараттар (OTC) бағасын дерегуляциялау.

Цифрлық таңбалау

2025 жылғы 1 шілдеден бастап дәрілік заттардың қадағалануын 100% қамту. Контрафактіге қарсы күрес.

Ұзақ мерзімді келісімшарттар (оффтейк)

Жергілікті өндірушілер үшін «СК-Фармациямен» 10 жылға дейін келісімшарт жасасу рәсімдерін оңайлату.

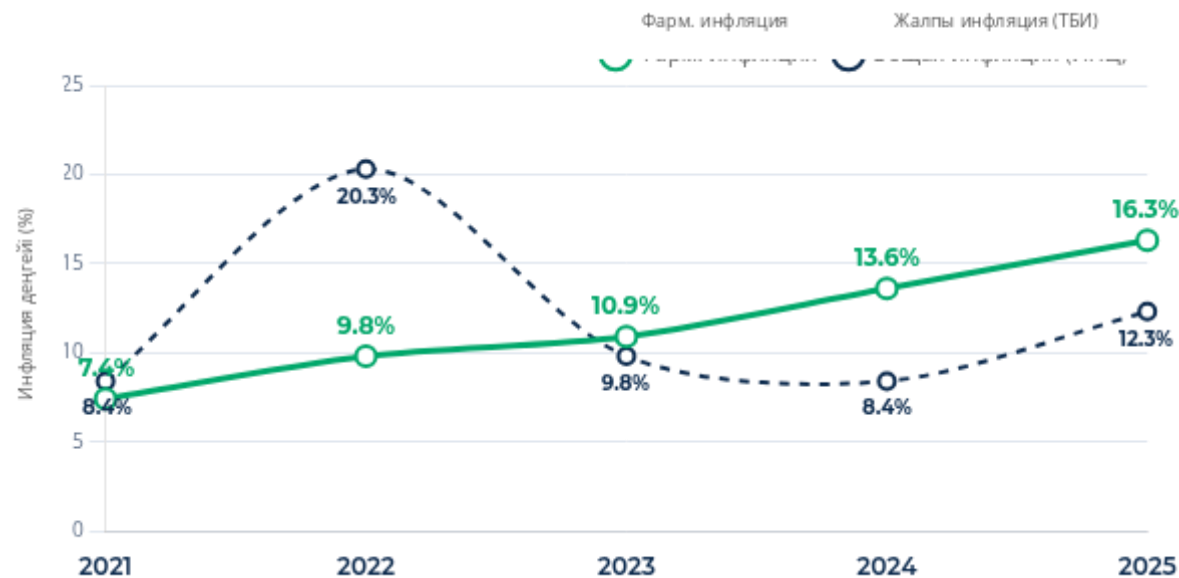

ЕАЭО-мен үйлестіру

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап ЕАЭО қағидалары бойынша тіркеуге толық көшу. Нарыққа кіру талаптарының күрделенуі.

Фармацевтикалық инфляция динамикасы (2021–2025)

Талдамалық қорытынды

2025 жыл үш фактордың қатар әсер етуіне байланысты бетбұрыс жылы болды: шығындар инфляциясы, фискалдық жүктеме (ҚҚС) және таңбалауға қойылатын талаптардың күшеюі. Өмірлік маңызды дәрілік заттар бағасының өсімі (+15,5%) жалпы инфляциядан жоғары, бұл ТМҚК аясындағы тарифтерді қайта қарауды талап етеді.

Экспорт көлемі (2025)

\$69.3 млн

↗ +12,4% 2024 жылға
қарағанда

Өндірістегі үлесі

15.4%

✓ Экспорттық әлеует

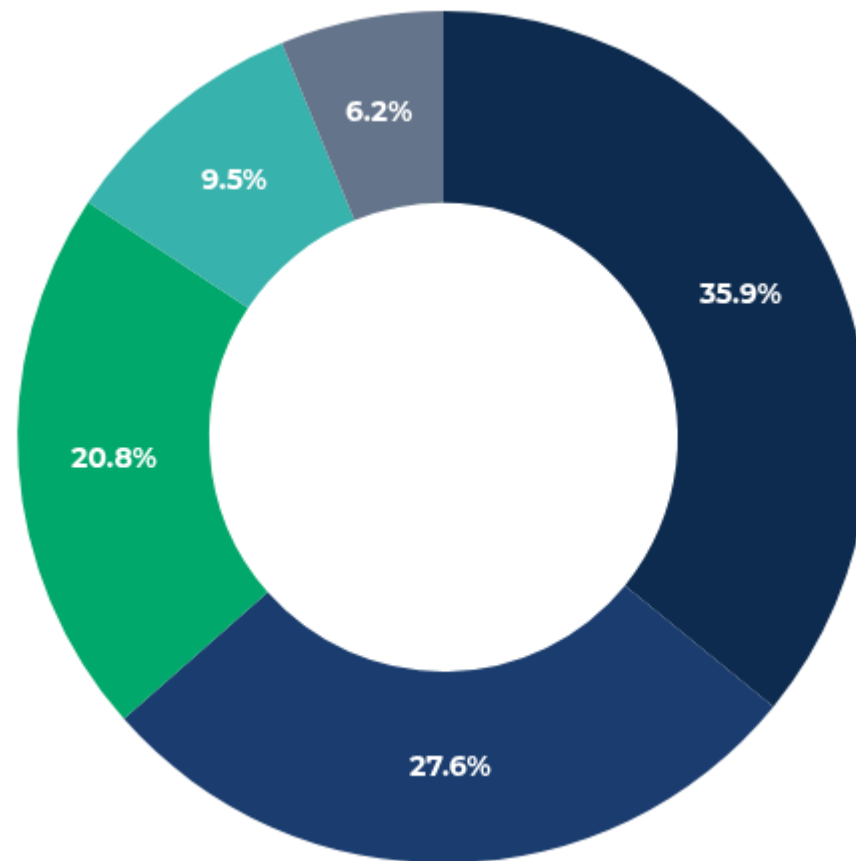
Негізгі трендтер

Қазақстан шикізат экспортынан дайын дәрілік нысандарды жеткізуге көшуде. Өсімнің негізгі драйвері — келісімшарттық өндірісті кеңейту және ЕАЭО нарықтарына шығу.

Экспортта Шымкент пен Алматы облысында өндірілетін антибиотиктер, дәрумен кешендері және фитопрепараттар ең үлкен үлеске ие.

Экспорттың тауарлық құрылымы (2025)

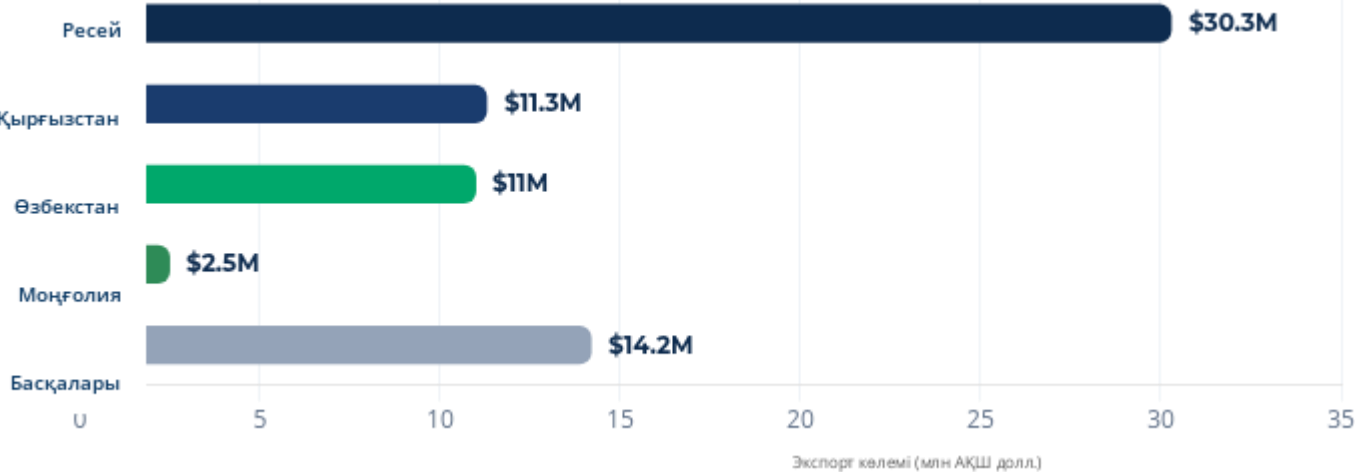
Дереккөз: Ұлттық статистика
бюросы

- Биофармацевтика (вакциналар, ақуыздар, антиденелер) (27,6%)
- Антибиотиктер және инфузиялық ерітінділер (9,5%)
- Дәрумендер және ББҚ (20,8%)
- Фитопрепараттар және басқалары (6,2%)
- Дайын дәрілік нысандар (таблеткалар, ампулалар, шәрбаттар және т.б.) (35,9%)

 Қазақстандық фармөнімнің топ-5 импорттаушы елі (2024)

млн АҚШ долл.

Перспективалы нарықтар (Emerging Markets)

Өзбекстан

Жоғары әлеует

Өңірдегі ең ірі нарық (35 млн адам). Дженоериктер мен онкологиялық препараттарға сұраныс өсуде.

\$11.0 млн
2024 жылғы экспорт

+15%
YoY өсімі

Қырғызстан

Стратегиялық серіктес

Қазақстандық өндірушілер үшін дәстүрлі өткізу нарығы. ЕАЭО-ның бірыңғай стандарттары.

\$11.3 млн
2024 жылғы экспорт

Тұрақты
Динамика

Моңғолия

Жаңа нарық

Santo компаниясының белсенді экспансиясы. Антибиотиктер мен кардиологиялық препараттарға сұраныс өсуде.

\$2.5 млн
2024 жылғы экспорт

+8%
YoY өсімі

 ЕАЭО басымдығы

Ресей мен Қырғызстан жалпы экспорт көлемінің 60%-дан астамын құрайтын негізгі сауда серіктестері болып қалуда. ЕАЭО-ның бірыңғай реттеушілік кеңістігі бұл нарықтарға қолжетімділікті айтарлықтай жеңілдетеді.

 Диверсификация тренді

Өзбекстанға (+15% YoY) және Моңғолияға жеткізілімдердің белсенді өсуі байқалады. Отандық өндірушілер («Химфарм», «Нобел») препараттарды Орталық Азия және Кавказ нарықтарында белсенді тіркеуде.

Импорт: нарық құрылымы және тәуелділігі

Импортқа тәуелділік (USD)

85,1% — Тұрақты

Өте жоғары деңгей

Импорт көлемі (2024)

405,4 млн қапт ↑+2,0%

Жеткізілімдердің қалыпты өсімі

Импорт CAGR (2021–2024)

+7,9% ↗Өсім

Шетелдік препараттарға тұрақты сұраныс

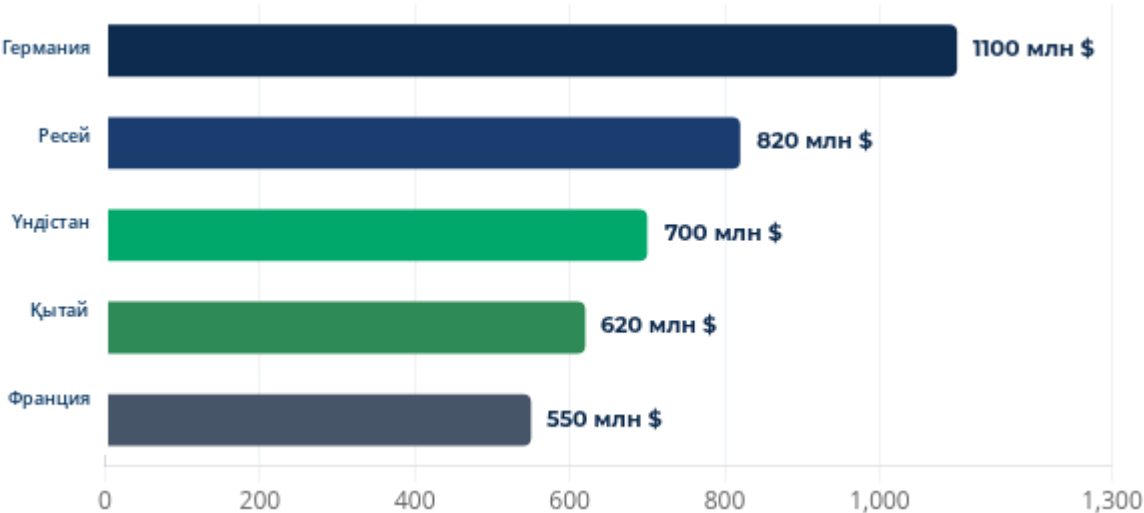
Топ-5 елге тәуелділік

~48% 🌐Шоғырлану

Германия, Ресей, Үндістан — көшбасшылар

🌐 Топ-5 импорттаушы ел (млн \$)

2024 ж.

Тренд: Германия ақшалай мәндегі импорт көлемі бойынша, Ресей — заттай көлем бойынша көш бастап тұр.

↔ Динамика: импорт vs өндіріс

Көрсеткіш (млн қапт.)	2022	2023	2024	CAGR
ИмпортIMPORT	388.3	397.6	405.4	+7.9%
Отандық өндірісLOCAL	262.9	218.3	146.6	-17.6%*
Импорт үлесі (%)	59.6%	64.5%	73.4%	↑

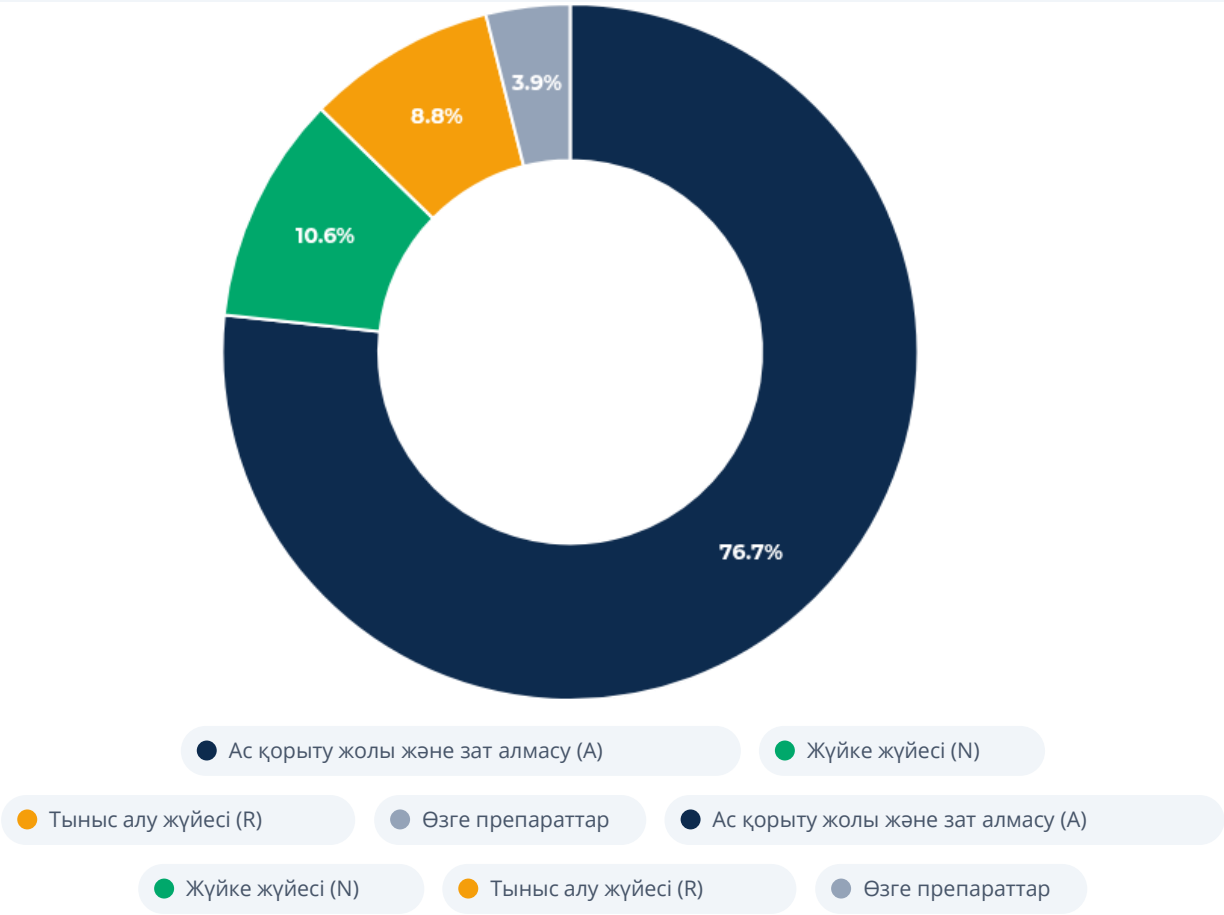
* Статистикадағы отандық өндірістің төмендеуі ішінара есепке алу әдіснамасына байланысты (3 жылда бір рет сериялық бағалауға көшу), нақты өндіріс көлемі жоғары.

Өнім түрлері бойынша құрылым:

64%	32%	4%
Қатты нысандар	Сұйық нысандар	Жұмсақ нысандар

Нарықтың АТС-топтары бойынша құрылымы
(2025)
(анатомиялық-терапиялық-химиялық)

Тұтыну көлеміндегі үлесі

Топтар бойынша импортты алмастыру деңгейлері

Жергіліктендірудің жоғары деңгейі

Көшбасшылар

Топтар: дерматологиялық (D), тыныс алу жүйесі (R), бактерияға қарсы (J01).

Отандық өндіріс импортпен шамалас немесе одан жоғары. Технологиялық тұрғыдан игерілген сегменттер (жақпамайлар, шәрбаттар, таблеткалар).

Импортпен паритет Жаппай сегмент

Жергіліктендірудің орташа деңгейі

Әлеует

Топтар: жүрек-қантамыр (C), ас қорыту жолы (A), жүйке жүйесі (N).

Нарық сыйымдылығы жоғары, бірақ импорттық дженериктермен бәсеке күшті. Ассортиментті кеңейтуге инвестициялар қажет.

Отандық өндіріс үлесі ~10–15% Өсу нүктелері

Жергіліктендірудің төмен деңгейі

Тәуелділік

Топтар: онкология (L), гормондық (H), вакциналар (J07).

Импортқа сыни тәуелділік. Жоғары технологиялық кедергілер. Биотехнологиялар трансфері мен R&D орталықтары қажет.

Отандық өндіріс үлесі < 5% High-Tech

Нарықтың жалпы көлемі (2025)

1.3 трлн ₸

↑ +10,8% 2024 жылға қарағанда

Дәріханалар саны

8,774 бірлік

📈 +2,8% желінің кеңеюі

Жан басына шаққандағы тұтыну

33 мың ₸

📈 +12,2% шығындар өсімі

Желілік дәріханалардың үлесі

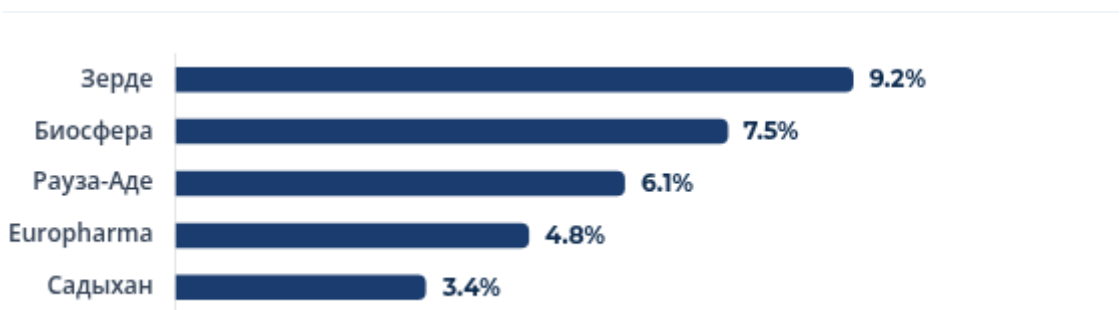
77% нарық үлесі

📌 Бөлшек сауданың шоғырлануы

🏠 Дәріхана саны бойынша топ-3 қала

🏠 Топ-5 дәріхана желісі (нарық үлесі)

📍 Дәріхана бөлшек саудасының өңірлік көрсеткіштері (2025)

Топ-8 өңір

#	Өңір	ДӘРІХАНА САНЫ	10 МЫҢ АДАМҒА	ЖАН БАСЫНА АЙНАЛЫМ (₸)
1	Алматы қ.	1,170	5.4	9,907
2	Астана қ.	837	6.1	11,030
3	Шымкент қ.	692	5.8	6,645
4	Қарағанды обл.	580	4.9	5,200
5	Түркістан обл.	510	2.4	1,164
6	Шығыс Қазақстан обл.	450	4.2	4,800
7	Жамбыл обл.	410	3.5	1,572

«Даму» қорының қолдау құралдары

197

Қолдау көрсетілген жобалар
Фарм. өндіріс және сату

71 млрд ₸

Несиелер көлемі
Жиынтық портфель

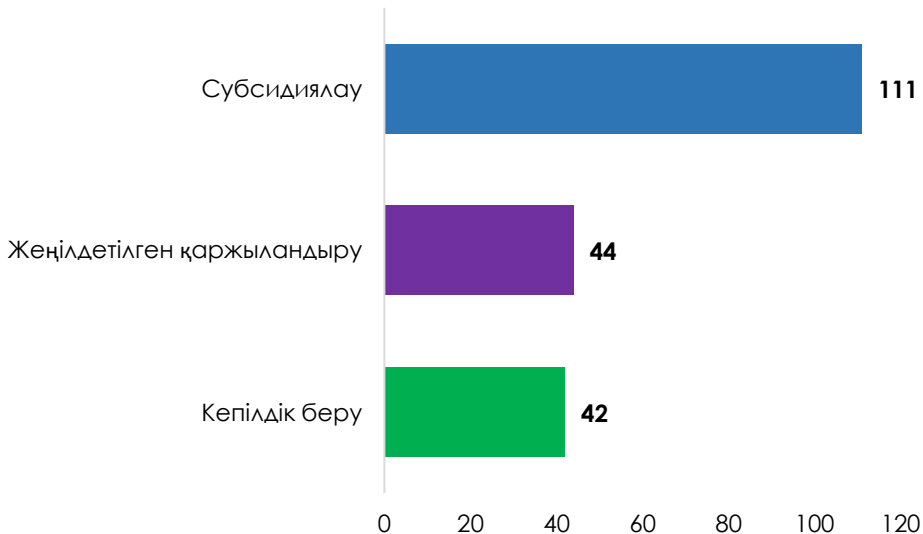
6-8%

Жеңілдетілген
мөлшерлеме
Қарыз алушы үшін түпкілікті
мөлшерлеме

✂ Қаржыландырудың негізгі құралдары

Құрал	Шарттар	Нәтиже (жобалар)
 Субсидиялау	Екінші деңгейдегі банктер кредиттері бойынша сыйақы мөлшерлемесін төмендету.	111 жоба
 Кепілдік беру	Кепіл мүлкі жеткіліксіз болған кезде кредиттерге ішінара кепілдік беру (85%-ға дейін).	42 жоба
 Жеңілдетілген несиелеу	Серіктес банктер арқылы төмендетілген мөлшерлемелермен тікелей қаржыландыру.	44 жоба

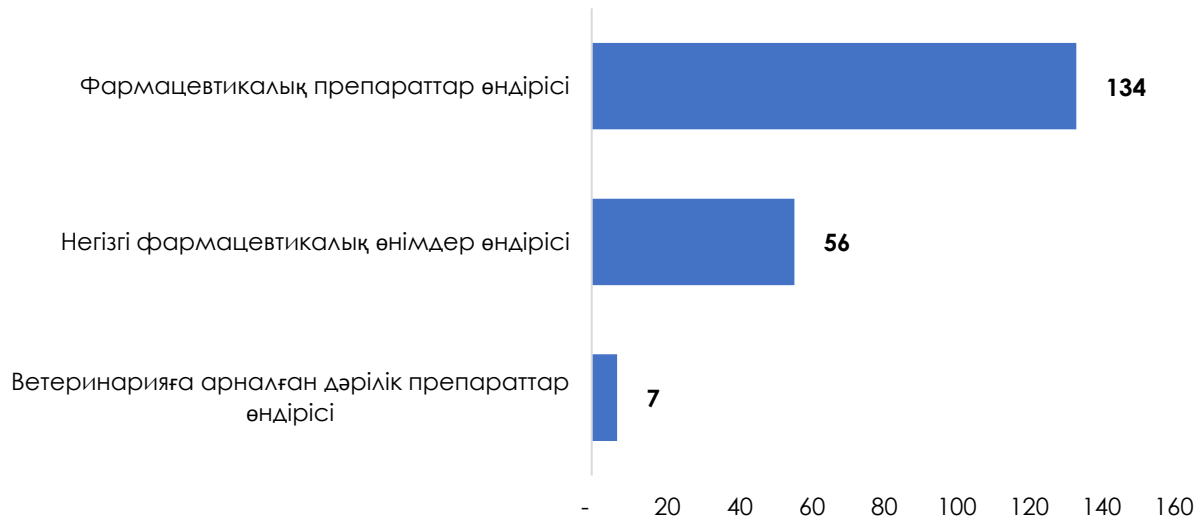
📊 Құралдар бойынша қолдау құрылымы

Өндіріске басымдық

Қызмет түрлері бойынша жобалар

Қолдау көрсетілген жобалар саны (бірлік)

Фарм. препараттар өндірісі

134 жоба

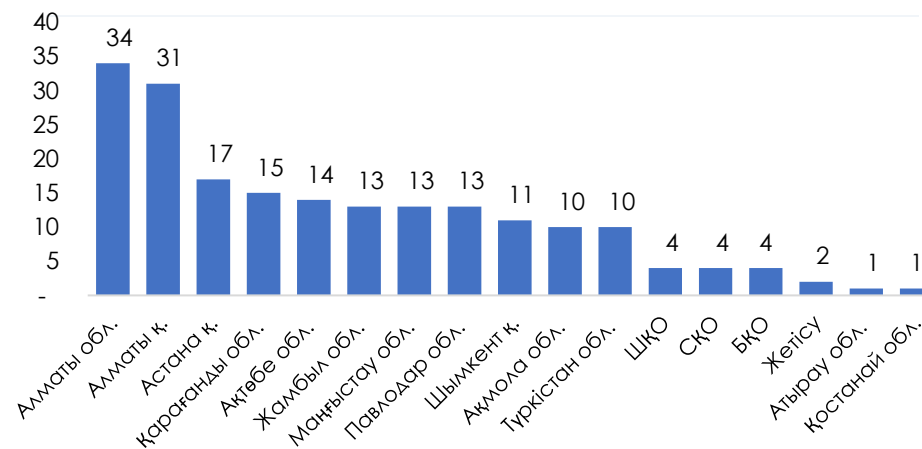
Фарм. өнімдер

56 жоба

Қосылған құны жоғары жобаларға (дайын дәрілік нысандар) және импортты алмастыратын өндірістерге (маскалар, ЖҚҚ, шприцтер) басымдық беріледі.

Өңірлік құрылым

Жалпы портфельдегі үлесі (%)

- Алматы облысы **17%**
- Алматы қ. **16%**
- Астана қ. **9%**
- Қалған өңірлер **58%**

Abdi Ibrahim Global Pharm

Алматы облысы

Ірі бизнес

Несие сомасы

6.9 млрд ₸

Құрылған жұмыс орындары

150+

Экспорт

4 ел

Жергіліктендіру

76 препарат

Жобаның мәні: Түркиялық көшбасшы Abdi Ibrahim компаниясымен бірлескен кәсіпорын аясында өндірістік қуаттарды кеңейту. II типті қант диабеті мен кардиологиялық ауруларды емдеуге арналған препараттар шығаратын жаңа желілерді іске қосу.

 «Даму» қорының қолдауы:

Жоғары технологиялық жабдық (GMP) сатып алуға және айналым қаражатын толықтыруға берілген несие бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау.

Қантты
төмендететін

Туберкулезге қарсы

Кардиология

Гепатопротекторлар

«Зерде-Фито»

ЖШС

Шымкент

ШОБ

Нарық үлесі (Фито)

80%

Ассортимент

280+ түр

Сату өсімі

2.5x

Стандарт

GMP / HACCP

Жобаның мәні: Дәрілік өсімдік шикізатын өңдеу цехын жаңғырту. Фитошайларды автоматтандырылған буып-түю желісін енгізу өнімділікті 3 есе арттыруға мүмкіндік берді.

 «Даму» қорының қолдауы:

«Өрлеу» бағдарламасы аясында жеңілдетілген несиелеу.

Фитошайлар

Дәрілік жиынтықтар

ББҚ

Балалар
сериясы

ТОП-5 өндіруші

78% отандық өндіріс көлемі

Өндірістің жоғары шоғырлануы

Өндірушілер саны

120+ компания

Олардың 45%-ында GMP стандарты бар

Нарық көшбасшысы (отандық өндіріс)

Santo (Polpharma)

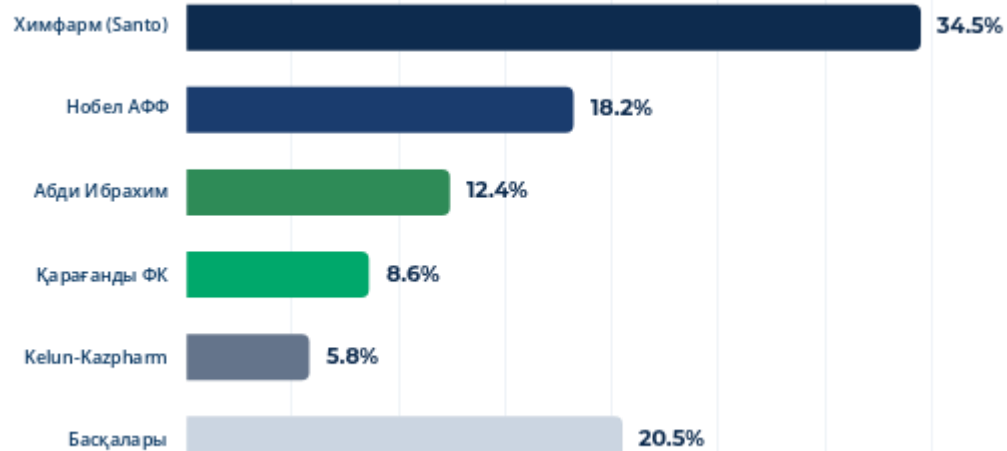
Жергілікті ойыншылар арасындағы үлесі > 30%

Импортқа тәуелділік

85,1% нарық

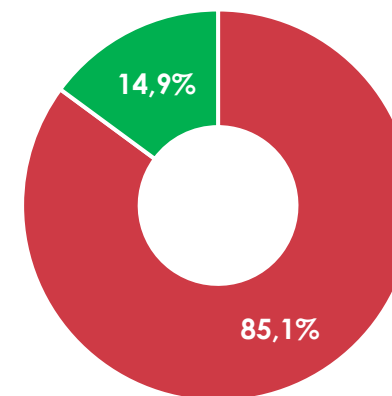
Шетелдік брендтердің басымдығы

ҚР ірі өндірушілері (отандық өндірістегі үлесі)

Нарық көшбасшылары жаңғыртуға және экспортты кеңейтуге белсенді инвестиция салуда. Негізгі ойыншылар Шымкент пен Алматы облысында шоғырланған.

Нарықтың шығу тегі бойынша құрылымы

■ Импорт ■ Отандық өндірушілер

Импорт	85.1%
Отандық өндірушілер	14.9%

🌱 Инновациялардың негізгі бағыттары

Таңбалау және қадағалануы

2025 жылға дейін Data Matrix кодтар жүйесін толық енгізу. Дәрілік заттардың өндірушіден пациентке дейінгі қозғалысын 100% қадағалау, контрафактіге жол бермеу.

E-Pharmacy және маркетплейстер

Дәрілердің онлайн-сатылымы өсуде (CAGR +25%). Дәріхана желілерін суперқосымшалармен (Kaspi, Nalyk) және жеткізу сервистерімен интеграциялау.

R&D-дегі Big Data

Сұранысты болжау және жаңа препараттарды әзірлеуді жеделдету үшін үлкен деректер аналитикасын пайдалану. Жеткізу тізбектерін оңтайландыру.

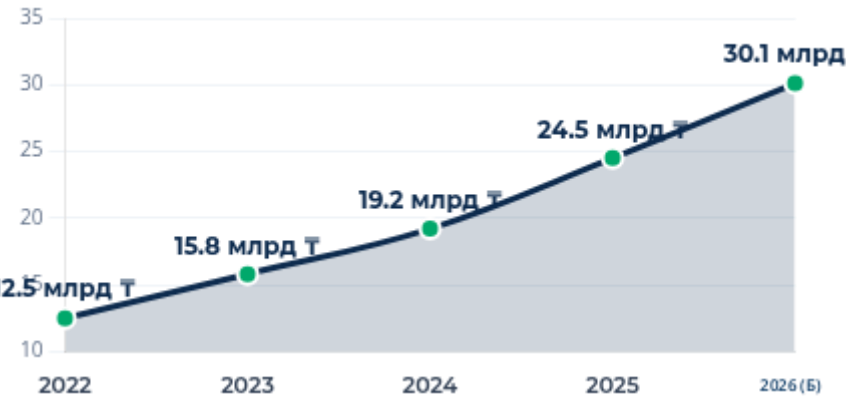
Цифрлық денсаулық сақтау

Телемедицина мен электрондық рецепттерді дамыту. Фармацевтикалық сервистерді ҚР денсаулық сақтауының бірыңғай цифрлық контурына интеграциялау.

🏥 Денсаулық сақтауды цифрландыру

Фармацевтикалық саланың цифрлық трансформациясы жалпыұлттық стратегияның бір бөлігі. Негізгі басымдық — дәрі-дәрмектің қолжетімділігін арттыру үшін өндірушілерді, дистрибьюторларды, дәріханалар мен медициналық ұйымдарды біріктіретін бірыңғай экожүйе құру.

📈 Цифрландыруға инвестициялар (млрд ₸) ↑ +18% өсім

Фармкомпаниялардың IT-инфрақұрылымына инвестициялар өсімінің болжамы

Медициналық-фармацевтикалық хаб

Шымкент тарихи тұрғыдан Қазақстан фармацевтика өнеркәсібінің орталығы болып табылады. Мұнда негізгі өндірістік қуаттар, ғылыми-зерттеу базалары және логистикалық тораптар шоғырланған. Фармацевтикалық кластер құру саланы дамыту үшін мемлекет, бизнес және ғылым күш-жігерін біріктіруге мүмкіндік береді.

ҚР өндірісіндегі үлесі

~35%

Инвестициялар көлемі (2025)

25.9 млрд ₸

Кластердің негізгі резиденттері:

«Химфарм» АҚ (SANTO)

«Зерде-Фито» ЖШС

«ЭкоФарм Интернейшнл» ЖШС

«Тюмень-Медико» ЖШС

Фармөнім өндірісінің өңірлік құрылымы (млрд ₸)

Стратегиялық маңызы

Фармацевтика өнеркәсібін дамыту жөніндегі кешенді жоспар аясында Шымкенттегі кластер базасында халықаралық деңгейдегі R&D орталықтары мен зертханалар құру жоспарланған. Бұл дженериктер өндірісін ауқымдаумен қатар, қосылған құны жоғары инновациялық түпнұсқалық препараттар шығаруға көшуге мүмкіндік береді.

Түйін және стратегиялық ұсынымдар

Нарық көлемі (2025)

1.3 трлн ₸

↑ +10,8% өсім

Отандық өндіріс үлесі

22%

📈 Мақсат: 2029 жылға қарай 50%

Инвестициялар (ТШИ)

\$370 млн

📊 Рекордтық ағын

Жергіліктендіру

Top-3

✓ R, D, J01 топтары

Негізгі сын-қатерлер мен стратегиялық міндеттер

⚠️ Импортқа тәуелділік

Күрделі терапиялық топтарда (онкология, диабет) импорт үлесі жоғары (78%).

🔍 Жергіліктендіруді тереңдету

Big Pharma (Pfizer, Roche) технологияларын трансферлеу және келісімшарттық өндірісті дамыту.

🔬 R&D деңгейінің төмендігі

Түпнұсқалық препараттардың болмауы, дженериктерге басымдық.

📖 Ғылымды дамыту

Фармкластерлер (Шымкент, Астана) базасында R&D орталықтарын құру.

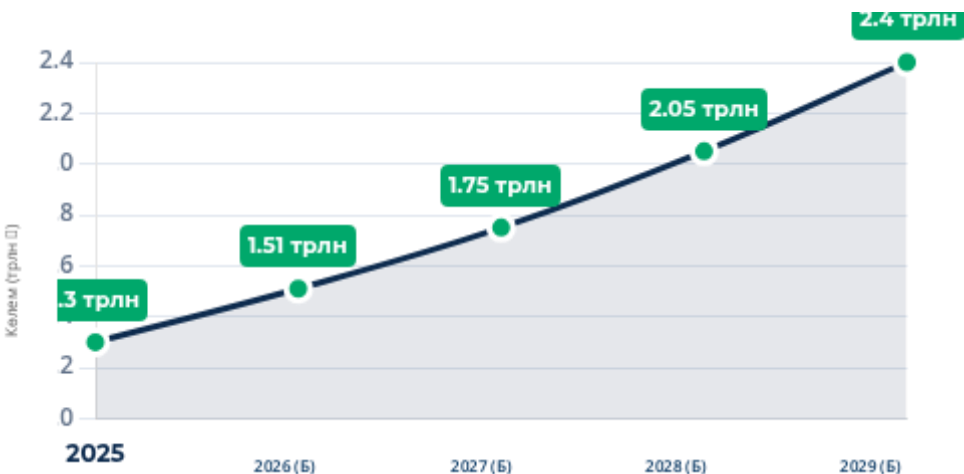
💰 Капиталға қолжетімділік

GMP жобаларының капитал сыйымдылығы жоғары.

👤 «Даму» қолдауы

Жаңғырту үшін жеңілдетілген несиелеу мен кепілдік беруді кеңейту.

📈 Нарық өсімінің болжамы (2025–2029)

DAMU

«Даму» қоры импортты алмастыру және экспортқа бағдарланған өндірістер жобаларын қолжетімді қаржыландырумен қамтамасыз етіп, саланы дамытудың негізгі қаржы операторы рөлін жалғастырады.